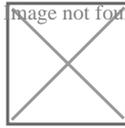

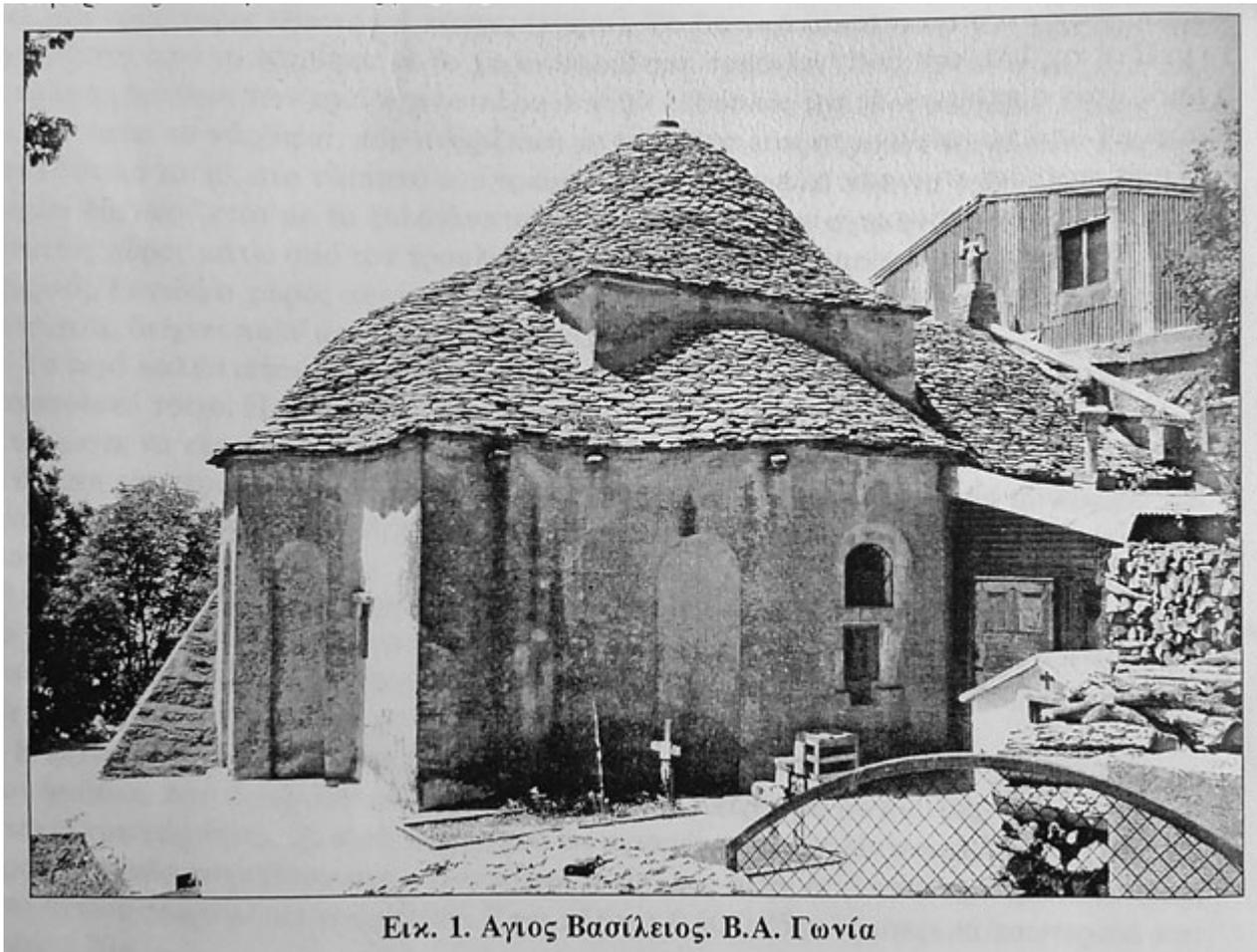
Αθωνίτες Καραμανλήδες Κολλυβάδες και η συμβολή τους στη Φιλοκαλική Αναγέννηση (Γεωργία Χριστοδούλου-Τερζή, Ιστ. Ερ. Μικρασιατικού Ελληνισμού)

[/ Πεμπτούσια](#)

Image not found or type unknown

Καραμανλήδες (Ρωμιοί τουρκόφωνοι) λόγιοι εκκλησιαστικοί άνδρες εντοπίζονται από τα μέσα του 1η' έως τις αρχές του 19' αι. τόσο στην αθωνική χερσόνησο, όσο στα νησιά του Αιγαίου, στα μικρασιατικά παράλια αλλά και σε αυτήν την ίδια την μικρασιατική ενδοχώρα.

Εικ. 1. Άγιος Βασίλειος. Β.Α. Γωνία

Οι Καραμανλήδες αυτοί λόγιοι, συντασσόμενοι στο πλευρό των μεγάλων

αγιορειτών Κολλυβάδων πατέρων, γνωστών αλλά και αγνώστων, συγκροτούν ένα δίκτυο προσώπων, η δράση των οποίων λειτουργεί σε πολλαπλά επίπεδα. Αφ' ενός, το αντιγραφικό τους έργο στο χώρο της ασκητικής γραμματείας των μεγάλων νηπτικών της ορθόδοξης Ανατολής από δ' έως ιδ' αι. αποτελεί πρόδρομο της Φιλοκαλικής Αναγέννησης που θεμελιώθηκε από τους πατέρες της Φιλοκαλίας (αγίους Μακάριο Κορίνθου, Νικόδημο Αγιορείτη και Παΐσιο Βελιτσκόφσκι).

ΓΕΩΡΓΙΑ Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΔΕΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ

ΛΟΓΙΟΙ

και ή συμβολή τους στη Φιλοκαλική Αναγέννηση
(1η'-1θ' αϊ.)

OSTRACON
PUBLISHING

Αφ' ετέρου, το δίκτυο αυτό επέδειξε μεταφραστικό και εκδοτικό της κολλυβαδικής

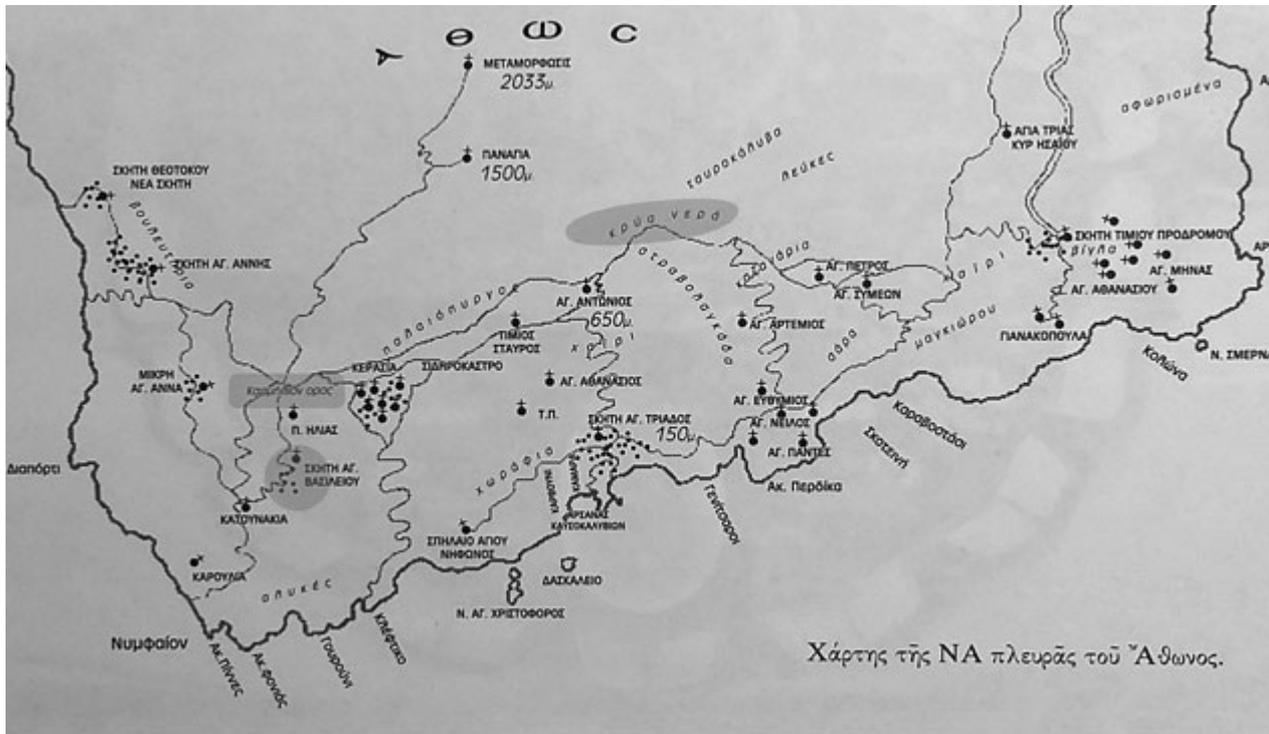
γραμματείας έργο, καθώς και εκτεταμένη κηρυκτική και διδακτική δραστηριότητα, προεσβέοντας τη διατήρηση της ορθόδοξης εκκλησιαστικής τάξης και παράδοσης. Με τον τρόπο αυτό, το εν λόγω δίκτυο λειτούργησε αφυπνιστικά για τον τουρκόφωνο Ελληνισμό της Ανατολής, ο οποίος σταδιακά υποχρεώθηκε να έρθει αντιμέτωπος με το προελαύνον μέχρι τα βάθη της μικρασιατικής ενδοχώρας νεωτερικό ρεύμα του Διαφωτισμού.

[karamanlides4](#)

Image not found or type unknown

Η πλέον των πενήντα ετών έριδα περί τηρήσεως των εκκλησιαστικών παραδόσεων του δευτέρου μισού του 17^{ου} αι., δημιούργησε μακροχρόνιες σχέσεις και συσπειρώσεις μεταξύ των διωκομένων για τις θέσεις τους αγιορειτών Κολλυβάδων πατέρων, είτε αυτοί προέρχονταν από τον ελλαδικό κορμό (άγιος Μακάριος ο Νοταράς) είτε από τα νησιά (άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, άγιος Αθανάσιος ο Πάριος, άγιος Νήφων ο Χίος) είτε ακόμα και από τη μακρυνή

Καραμανία και την Κιλικία (γέρων Σίλβεστρος ο Καισαρεύς, Αθανάσιος εκ Μικράς Αρμενίας), οι οποίοι στη μεγάλη πλειονότητά τους διήγαν βιωτή αγία και είχαν τέλη οσιακά, (μαρτυρούμενα από πλήθος θαυμάτων, λείψανα μυροβλύζοντα και άλλα).

Οι πατέρες αυτοί αντιτάχθηκαν ἀφ' ενός σε νεωτεριστικές εκκλησιαστικές καινοτομίες, ερμηνεύοντας με την ασκητική ζωή τους την εκκλησιαστική παράδοση της Ανατολικής Εκκλησίας των προηγούμενων αιώνων. Αφ' ετέρου, αντιμετώπισαν σε πολλαπλά επίπεδα θεωρίας και πράξης (όχι κάποτε χωρίς υπερβολές) τα φερόμενα ως διλήμματα του ρεύματος του ευρωπαϊκού και νεοελληνικού Διαφωτισμού. Ωστόσο, ο κατ' εξοχήν Διαφωτισμός του Γένους επιτελέσθηκε με την εμβάπτιση του τελευταίου στα ορθόδοξα νάματα της Φιλοκαλικής Αναγέννησης δια των αγιορειτών Κολλυβάδων πατέρων, όσο και αν το γεγονός αυτό αλλοιώθηκε, υποτιμήθηκε ή αγνοήθηκε πλήρως από την επίσημη ελληνική ιστοριογραφία του κ' αι..

ΠΡΟΣΚΤΝΗΤΑΊΡΙΟΝ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ.

ΜΠΟΥ ΚΙΤΑ Π ΑΤΙΟΝ ΟΡΟΖΟΥΝ

Προσκωνητάειον ταμπιρ όλουουρ τζούμλε

ΑΉΚΗΤΗΛΕΡΙΝ ΜΑΝΑΣΤΗΡΛΑΡΙΝ

Σοχρετλερὴ μπεγιαάντηρ ἀμπαλῆ

ΖΑΧΑΡΙΑΝΗΝ

Η΄μπατίγιναν μπασμαγιά Βεριλμίστιρ ἀνάτολ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΛΑΡΙΝ ΚΙΦΑΕΤΛΗΓΗ

*ιτζήν. Βὲ χέρκιμ ὀκῆρσα ἔτζ τεφα ὁ Θεὸς
συγχωρήσει ντεγέ.*

ᾱω ς'. ΒΕΝΕΤΙΚΤΕ'. 1806.

Παπασαχλὴ Γζρίνλερ.

Παρά Νικολάω Γλυκεῖ τῷ ἔξ Γωαμρίγωμ.

Με τον τρόπο αυτό δημιουργήθηκε στον εκατέρωθεν του Αρχιεπελάγουσ Ελληνισμό μία μεγάλη πνευματική ὄσμωση που ἔμεινε γνωστή στην ιστορία ως η Φιλοκαλική

Αναγέννηση του ιη' και ιθ' αι.. Η πνευματική αυτή διαπάλη έφερε σε εντονότερη επικοινωνία τον απανταχού Ελληνισμό μέχρι την μικρασιατική ενδοχώρα, καθώς και τους ορθόδοξους πληθυσμούς της Βαλκανικής μέχρι αυτήν τη Ρωσία.